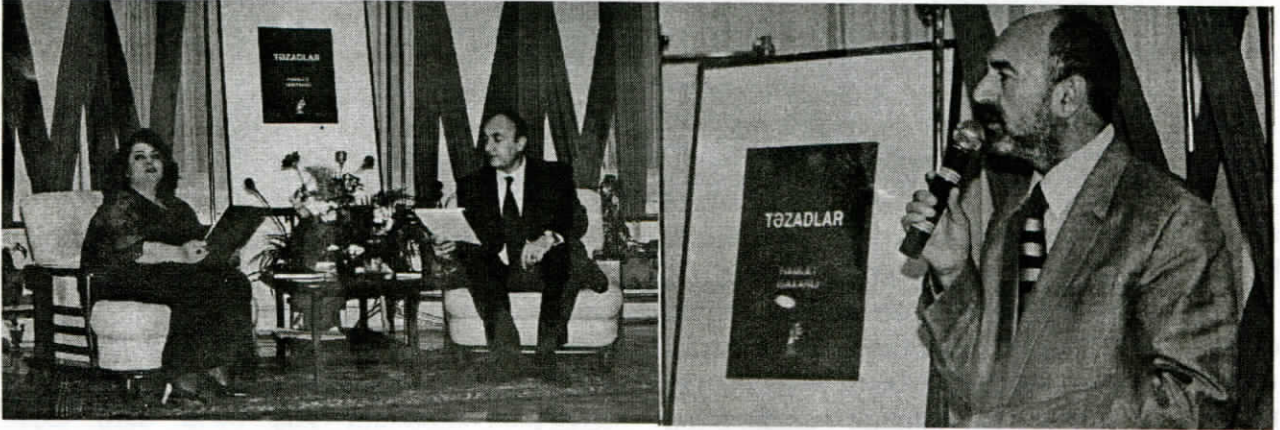

«VƏTƏN, MİLLƏT
ŞŪAR DEYİL, AMAL OLSA...»

HAMLET İSAXANLININ
"TƏZADLAR" KİTABININ
TƏQDİMAT MƏRASİMİ

2001-ci il noyabrın 15-də Xəzər Universiteti konfrans mərkəzində (Bəşir Səfəroğlu, 122) professor Hamlet İsaxanlının "Təzadlar" şerlər kitabının təqdimat mərasimi keçirildi. Mərasimdə ölkəmizin tanınmış elm, mədəniyyət xadimləri, şairlər, bəstəkarlar, müğənnilər, şersevərlər, universitə əməkdaşları, tələbələr, kütləvi informasiya vasitələri və televi-

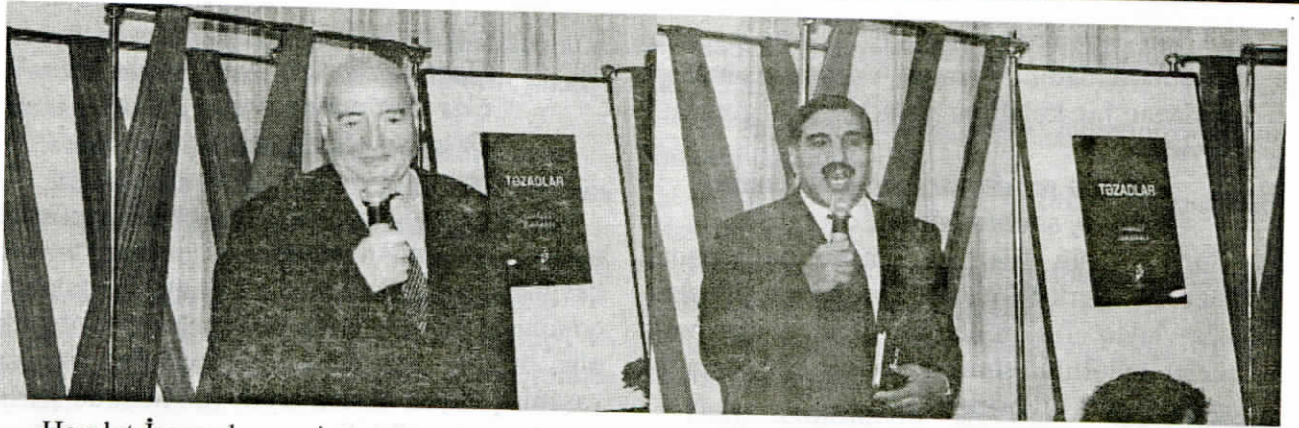
ziya şirkətlərinin nümayəndələri iştirak edirdilər.

"Bayatı-Şiraz" sədələri altında "Şer yolu" səslənir.

Mərasimin aparıcıları – Azərbaycanın əməkdar artistləri *Laləzar Mustafayeva* və *İlham Əsgərov* iştirakçıları salamlayırlar:

Əziz qonaqlar, mehriban dostlar!

Bu gün biz buraya şöhrətli riyaziyyatçı-mız və ziyamız Hamlet İsaxanlının "Təzadlar" adlı şerlər kitabının təqdimat mərasiminə toplaşmışıq.

Hamlet İsxanlı poeziyasının nuruna, işığına yığılmışdır.

Deyirlər, həyatda yollar çoxdur. Bu yollar arasında ən çətini və ən şərəfli ömür yoludur.

Acılı-şirinli, sevincli-kədərli, daşlı-kəsəkli, enişli-yoxuşlu olur ömür yolu...

*Ömür yolu müəmmalı,
Əsrarəngiz bir cahandır.*

*Ömür yolu yol deyil ki...
Ömür yolu bircə andır.*

Min bir naxışlı, min bir ilməli xaliya bənzədirlər ömür yolunu.

Ömür xalisını kimisi bir, kimisi min bir rənglə naxışlayır.

"Bircə an" adlandırdığı ömür yolunu min bir rənglə toxuyub, min bir rənglə ilmələyib Hamlet İsxanlı...

Hamlet Abdulla oğlu İsayev...

Hamlet İsxanlı...

Ömür kitabı zəngin olan bir insan.

Müəllim. Alim. Qurucu. Yaradıcı.

İndi isə gəlin Hamlet İsxanlının ömür kitabını qısaca da olsa vərəqləyək.

Fizika-riyaziyyat elmləri doktoru. Professor.

Dünyanın ən nüfuzlu elmi jurnallarında dərc olunmuş əsərlərində bir sıra müasir riyazi nəzəriyyələrin yaradıcısı və öz adı ilə adlanan teoremlərin müəllifi.

Bir sıra elmi jurnalların və elmi məcmuələrin redaktoru.

Dərsliklər və monoqrafiyalar müəllifi.

Xəzər Universitetinin təsisçisi və rektoru.

Onlarla nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların üzvü.

Yusif Məmmədəliyev və Beynəlxalq Qlobal Keyfiyyət Menecmenti mükafatları laureatı.

Və nəhayət... "Təzadlar" adlı poetik toplusunun müəllifi.

Aparıcı – aktyor İlham Əsgərov "Təzadlar" kitabından bir yarpaq - "Düyməciyin olaydım" şerini ifa edir.

Söz "Təzadlar" kitabının redaktoru və ön sözün müəllifi, fəlsəfə elmləri doktoru, professor Camal Mustafayevə verilir.

Camal Mustafayev:

Bizim bu gözəl ziyalı məclisimizdə hamınızı səmimi salamlayıram. Bizi bu gözəl ziyafətə

toplayan mənəvi istəyimiz, şerə, sənətə məhəbbətimizdir. Səməd Vurğunun həmişə xatırlanan bir kəlamını yenidən dilə gətirmək istəyirəm:

*Bizdə şer də var, sənət də vardır,
Şairə, sənətə hörmət də vardır.*

Bunun üçün Hamlet İsxanlının mənalı "Təzadlar" şerlər kitabının təqdimatı alqışlanmağa layiq bir tədbirdir. Bu münasibətlə Hamlet müəllimi səmimi təbrik edir, ona ən xoş arzularımı bildirirəm.

"Təzadlar" artıq şersevər oxucuların diqqətini cəlb edib. Onun ehtiva etdiyi şerlərdən bəzilərinə musiqi bəstələnibdir. Bir neçəsini isə xarici dillərdə səsləndiriblər. Eyni zamanda şerlər Cənubi Azərbaycanda da diqqəti özünə cəlb edib.

Bəs həmin kitabın bu qədər geniş əks-səda doğurmasını şərtləndirən nədir? Bu suala qısa-cavab vermək olar. Müxtəlif janrlı şerlərdə bədii axtarışların, poetik fikrin orijinallığıdır. Burada məhəbbətdən başlamış dünya müəmmalarına qədər mövzuların təcəssümü, məna, üslub xüsusiyyəti fərqlənir.

Hamlet müəlliminin yaradıcılıq sirrini necə açmaq olar? Hamlet İsxanlı az sözdə vəznli fikir ifadə etmək ustalığına malik şairdir.

Onun məşhur riyaziyyatçı, təhsil qurucusu olduğu dünyaya bəllidir. İndi isə bədii ictimaiyyət onu şair olaraq tanıdı.

Hamlet müəlliminin kitabının adı "Təzadlar"dır. Mövzuların işlənməsi və seçilməsi həqiqi mənada dünyanın müəmmalarını, həyat həqiqətlərinin təzadlarını çox yaxşı ifadə edir.

*Gəl ey həyat, həmdəməmsən,
Həm dəməmsən, həm qəməmsən,
Çox düşündüm, nəsən, kimsən,
Əl çəkmədim bu xülyadan,
Baş açmadım bu dünyadan.*

Hamlet müəllim həqiqətən həddindən artıq həssas, həddindən artıq zərif, insana, təbiətə qayğıkeş bir şəxsiyyətdir. Yəqin o, təbiətin qoynunda böyüdüyünə görə belədir. Təbiətdə olan təzadlı, faciəli hadisələrin özünü daxilən yaşamaq böyük insani keyfiyyət, həm də şairliyə məxsus zəriflikdir.

Beləcə, təzadlar, təzadlar... Kitabın bütün məzmununu və fəlsəfi mahiyyətini məhz təzadlar təşkil edir.

Bir daha Hamlet müəllimi təbrik edir, Hamlet müəllimə cansağlığı arzu edirəm, həm təhsil

quruculuğunda, həm elm yaradıcılığında, həm də şer yaradıcılığında uğurlar diləyirəm.

Məclis davam edir. Söz aparıcılarındır:

Hamlet İsxanlı yalnız tədqiqatçı deyil, həm də təşkilatçı alimdir.

Elm və təhsil təşkilatçısı, qurucusudur.

O, keçmiş SSRİ-də ilk özəl və ingilisdilli universiteti yaratdı.

Bənzərsiz bir təhsil ocağıdır Xəzər Universiteti.

Elm, təhsil, bilik, mədəniyyət, məhəbbət dənizidir Xəzər Universiteti.

Öz himni, rəmzləri var "Xəzər"ın. "Xəzər Universitetim" adlı mahnının musiqisi görkəmli

bəstəkarımız, xalq artisti Ramiz Mustafayev və Vasif Adıgözəlovun, sözləri isə əlbəttə, Hamlet İsaخانlıdır.

*Xəzərimin sahilində, əzəmətli Bakımda
Dünyamıza şefəq saçar Xəzər Universitəm.
Şer, sənət, insaniyyət dərslərindən*

pay verər,

Kainatın sirtin açar Xəzər Universitəm.

Ölkəmizdən çox-çox uzaqlarda - Avropa və Amerikada böyük nüfuz sahibidir, adı hörmətlə çəkilir "Xəzər" in.

Yüzlərlə xarici alim və mütəxəssislərin dərslərini dediyi bir elm məbədidir Xəzər Universitəsi.

Müəllim və tələbələr dünyanı dolaşır "Xəzər" in.

"Xəzər" müxtəlif dillərdə - Azərbaycan, fars, ərəb, fransız, rus, çin, ispan, ingilis dillərində sərbəst danışır.

Bu məqamda Hamlet İsaخانlının Xəzər Universitetinin müəllimləri tərəfindən müxtəlif dillərə tərcümə edilmiş "Xəzərimin sorasında" şerini tələbələr ustalıqla ifa edirlər.

Sonra Xəzər Universitetinin xoru "Xəzərimin sorasında" (sözləri Hamlet İsaخانlının, musiqisi Ramiz Mustafayevindir) mahnısını ifa edir, tələbələr vals oynayırlar.

Aparıcılar Hamlet İsaخانlının rübailərini oxuyurlar:

*Başqa fəzalarda gördüm yerimi,
Ağlatdım, sızlatdım şer pərimi.
Ağlın gözü ölçüb-biçməsin deyər,
İçimdə gizlətdim şerlərimi.*

*Qayda yaradanam, qayda pozanam,
Sufiyəm, Dərvişəm, Dəli Ozanam.
Şairlik sevdası yoxdur başımda,
Məhəbbət coşanda şer yazanam.*

Hamlet İsaخانlı sazlı-sözlü Qarayazıda göz açıb dünyaya.

Qarayazıda pərvəriş tapıb, ilhamının odunu bu ocaqdan alıb.

Dördüncü sinifdən şer yolunun yolçusudur Hamlet İsaخانlı.

Hisslərini, duyğularını, qəlbindən süzülüb gələnəri ağ vərəqlərə köçürüb.

Şerlər düzüb-qoşub. Hərdən bir nəsr yazıb, hərdən bir dram...

Dərc etdirməyib şerlərini. Şair olmaq istəməyib. Yaratdıqlarını neçə illərdə ürəyinə, ürəyini isə şerlərinə yazıb.

Könlünü şərə verib, misra-misra, damla-damla yazıb-yaradıb o.

Bu damlalar axıb sellərə-sulara - "Təzadlar" adlı poetik topluya çevrilib.

Nəhayət ki ...yaxınların, dostların xahişi ilə "Təzadlar" kitabı işıq üzü görüb.

Saysız köülləri həyəcanlandırdı bu sənət incisi - "Təzadlar" kitabı.

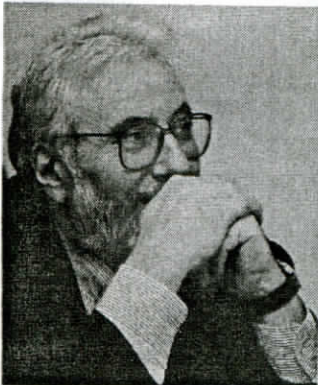
Zəngin poeziyası var şairin. Çeşidli mövzulardan söz açılır bu kitabda.

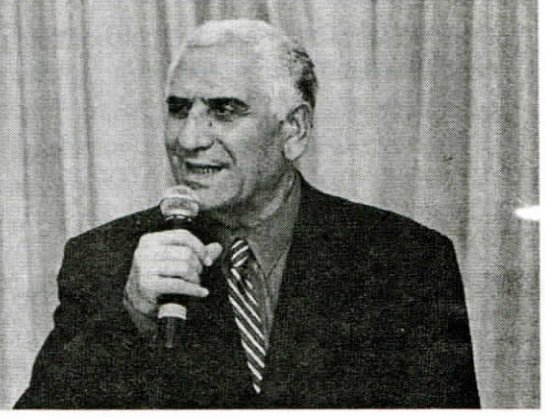
Söz dünyası məhəbbət havası üstə köklənib Hamlet İsaخانlının. Saf məhəbbət məhək daşdır onun yaradıcılığının.

Hamlet İsaخانlı şerlərində sevgi! Hamlet İsaخانlı başdan-başa sevgidən yoğrulub ki, şair olub. Məhz "Səni sevdim çox sadəcə" şeri də bu xəmirədən kündələnib.

Hamlet İsaخانlı ilhamına qanad taxan, onu belə gözəl şerlər yazmağa sövq edən, şer yolunda ona qol-qanad verən xanımı Nailə İsayevadır.

Hər dəfə qəlbini, ürəyini sındıran zaman şerlə onun ürəyini alır, könlünü oxşayır Hamlet İsaخانlı.

O, bu şeri də məhz Nailə xanıma həsr edib. Nailə xanım da şerə musiqi bəstələyib.

“Səni sevdim çox sadəcə” şerini Laləzar xanım ifa edir.

Sonra “Səni sevdim çox sadəcə” şerinə Nailə xanım İsayevanın bəstələdiyi mahnını gözəl, şirin nəğmələri ilə ürəkləri rıqqətə gətirən İlqar Muradov ifa edir.

Aparıcılar Hamlet İsxanlının rübailərini oxuyurlar:

*Dünəni yaşadım, dünəndə bitdi,
Uşaqlıq qayğılar dinəndə bitdi.
Qısqanclıq, çılgınlıq dolu səhnələr
Ömrümüz payıza dönəndə bitdi.*

*Gözəllik seyrinə dalmaq üçündür,
Məhəbbət ürəkdə qalmaq üçündür.
Həyat hərəkətdir, gəlib- gedəndir.
Əməl həyatdan bac almaq üçündür.*

Söz millət vəkili, şair Zəlimxan Yaquba verilir.

Zəlimxan Yaqub:

Böyük şairimiz Nəriman Həsənzadə deyir:

*Sənətdə nə ölçü, nə sərhəd olur,
Bir qəlbin səsini min qəlb yayanda.
Millət vətəninə nabeləd olur,
Öz böyük oğlunu tanımayanda.*

Bu axşamkı məclisin bədii dəyəri, poetik çəkisi, fəlsəfi yükü, işığı, özəyi, mahiyyəti onunla bağlıdır ki, Azərbaycan xalqının çox maraqlı, çox işıqlı ziyalıları poeziya adlı müqəddəs işığın ətrafına toplaşıblar. Oğullar

var ki, özümüzü özümüzə tanıdır, oğullar var özümüzü özgələrə tanıdır, oğullar da var ki, həm özümüzü özümüzə, həm də özümüzü özgələrə tanıdır. Hamlet özünün böyük elmi potensialı ilə, riyaziyyatımızda yaratdığı poeziyası ilə, poeziyasında yaratdığı gözəlliyi ilə, "elmsiz şer, əsassız divar kimidir" deyən möhtəşəm, ulu Füzuli babasının vəsiyyətinə müqəddəsliklə əməl eləyən, xalqımızın qəlbində heykəlləşən, adı dünyada fəxrlə çəkilən, elmi fəaliyyəti nəticəsində Bakı kimi bir şəhəri riyaziyyat elminin mərkəzinə çevirən, hamımızın sevdiyimiz böyük bir şəxsiyyətdir.

Mən öz-özümə bəzən sual verirəm. Hamlet babası İsxan kişi haqqında böyük bir tarixi hərəkətlə bağlı çox möhtəşəm bir əsər yazdı. Hamlet bütün dünya riyaziyyatçılarını heyrləndirən gözəl riyazi əsərlər yazdı. Hamlet Azərbaycan üçün, həm də özü üçün şah əsər olan, Xəzər sahilində "Xəzər"ə çevrilən bir ali məktəb yaratdı. Hamlet bu ali məktəbin içərisində böyük elmi potensiala və bədii dəyəərə malik böyük elm dünyası yaratdı və Hamlet bütün dilləri Xəzər Universitəsinə gətirib, Xəzər Universitəsinə Azərbaycanın şəxsində bütün dillərdə danışdırdı. Sual verirəm: hələlik çox az ömür yaşayıb Hamlet, bu eşqi, bu enerjini, bu ilhamı, bu sevgini, bu vaxtı haradan alır Hamlet? Cavabını harda tapım, mənim qardaşım?! Uşaqlıqdakı o Qaraxaç yaylaqlarında, Başkeçid yaylaqlarında, Şır-şır bulağın başında ağsaqqallarla, ozanlarla dağlarda, daşlarda, enişlərdə, yoxuşlarda, aşırımlarda, bərələrdə, gədiklərdə gəzəndə,

təbiətin gözəlliyini seyr edəndə aydın olur ki, Hamlet İsxanlı təbiəti öz varlığına necə kəçürmüşdür və bu güc haradan gəlir? Bu güc Azərbaycan torpağından, Qarayazı torpağından, Borçalı torpağından gəlir. Bu güc sağlığında əfsanələşən, qırmızı imperiyaya sinə gərən babası İsxan kişinin mərdliyindən gəlir. Onun Qaryazı, Borçalı, Azərbaycan torpağına, türkün ruhuna müqəddəs məhəbbətindən gəlir. Mənim əziz qardaşım, məclisə baxanda Azərbaycanın fəxri olan nə qədər böyük şəxsiyyətlər görürəm. Bunların hər biri ayrılıqda Azərbaycan tarixi üçün bir inkişaf mərhələsidir. Birdən-birə bu qədər adamı bu məclisə yığmaq özün üçün, torpağın üçün, xalqın üçün, səni yetirən ocaq üçün çox böyük bir şərəfdir. Sözümlü babam Füzulinin sözləri ilə bitirirəm:

Elmlə, ədəblə tapılar şərəf,

Mirvari olmasa nə lazım sədəf?

Elmini də öpürəm, ədəbini də öpürəm, şərəfini də öpürəm, kitabını da öpürəm. "Səni sevdim çox sadəcə". Səməd Vurğunun "El bilir ki, sən mənimsən!" sözləri sadə və gözəldir, hamıya tanışdır.

"Dedim-dedi" şerini aparıcılar ifa edirlər.

Hamlet İsxanlı axtara-axtara şerin şahrah yoluna gəlib çıxıb. Onu bu yola aparən cığırları özü salmışdır.

Öz əlləri ilə, ilhamlı sözü, şerləri ilə, güclü şair fantaziyası ilə...

Gözəl şerlər yaradır ilhamının odu ilə, şərə çevirir içində səslənən həzin nəğmələri. Bunu "Etiraf" şeri də təsdiqləyir.

"Etiraf" şerini İsxan İsayev ifa edir.

Ana məhəbbəti, ana sevgisi özünəməxsus boyalarla naxışlanır Hamlet İsxanlı şerlərində.

Sanki bir rəssam gözü ilə poetik bir tablону xatırladır bu şerlər.

"Susma, danış, ay ana!" şerini tibb elmləri fakültəsinin tələbəsi Aygün Hüseynova ifa edir.

Söz şair, əməkdar elm xadimi Nəriman Həsənzadəyə verilir.

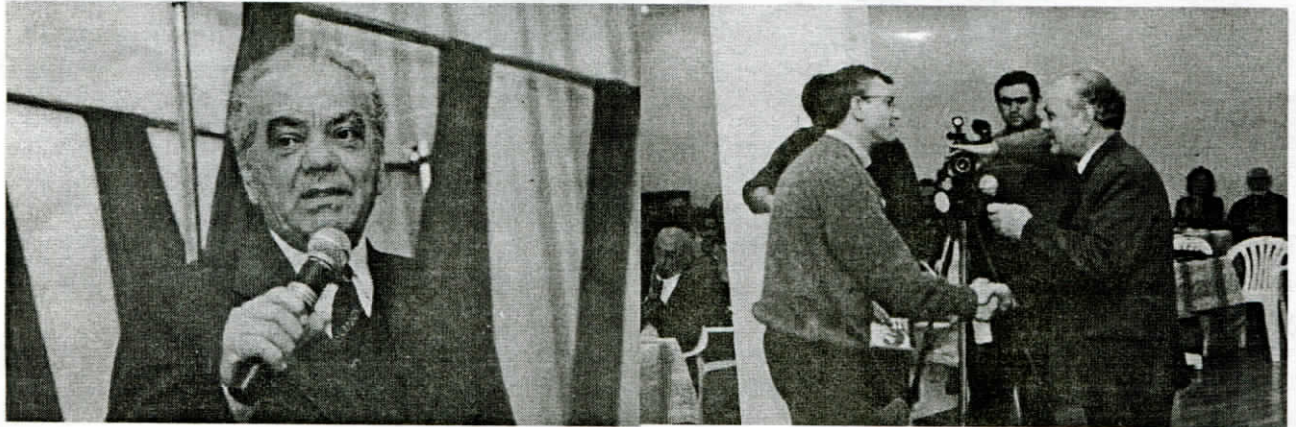
Nəriman Həsənzadə:

Mən bu məclisdə çoxdan görmədiyim səmimi adamları görürəm. Siz nə gözəl insansınız, Hamlet müəllim! Sizinlə üzbuş oturan, Sizin doğmanız olan Camal müəllimin gözəl bir sözü var: "Ziyalılar arasında bir nəfəs yaxınlığı var, o da soyuyur". Siz qoymursunuz onu soyumağa.

Burada oxunan şerlərə, mənim sizinlə görüşlərimə görə özümü xoşbəxt sayıram. İnsanı insan müalicə edirmiş, bizə dərmanlar lazım deyil, xəstəliyi müalicə etmək üçün belə görüşlər, belə münasibətlər, poeziya kifayət edir. Dərman içmək əvəzinə belə adamlarla görüşməyə çalışın, belə şerlər oxuyun.

Mənim şair dostum Zəlimxan çox gözəl dedi, babanız İsxan Qarayazıda böyük bir üsyan qaldırıb. Biz də orada böyümüşük, Qarayazıda. Biz tərcümeyi-halda mənən qohumuq, doğmayıq, Hamlet müəllim! Sizin "Ana" şeriniz anaya yazılmış ən səmimi şerlərdən biridir.

Əksər şerləri oxumuşam. Hamısı xoşuma gəlir. Camal Mustafayev çox doğru deyir, bu poeziya fəlsəfi poeziya, qəm poeziyasıdır. Siz şerlərinizdə riyaziyyatın poeziyasını açırınsınız.

Adam Sizi tez-tez görmək istəyir. Adam var, heç bir dəfə də görməyi arzulamırsan. Amma Sizinlə görüşməkdən, danışmaqdan doymaq olmur.

Bizim ürəyimizin sığıla ehtiyacı var, Hamlet müəllim! Bizi bu sığıl, bu mehriban münasibət yaşadır.

Sizin dünya miqyasında ali riyaziyyat sahəsindəki uğurlarınız məni heyran edir. Siz yeni hadisəsiniz, yeni meynəsiniz, yeni bir çinar ağacısınız, yeni bir bitkisiniz Azərbaycanda, maşallah! Mən bunu başqa cür ifadə edə bilmirəm, Hamlet müəllim.

Siz necə sadə, necə də alicənabsınız!

Bu yaxınlarda biz Hamlet müəllimlə bir məclisdə idik. O məclisə Beynəlxalq Elmlər Akademiyasının prezidenti də gəlmişdi. Hamlet İsxanlı həmin akademiya həqiqi üzv seçildi. Hamlet o qədər sadədir ki, orada gözə görünmürdü.

Siz dahisininz, adilikdə böyüksünüz, insanpərvərsiniz, insansevərsiniz, Hamlet müəllim.

Belinski deyir ki, Şekspirin Hamleti sarayda nə bir iş görə bilir, nə çevriliş edə bilir. Hamletin səhvi ondadır ki, o ləngiyir. Ürəyimdə bizim Hamlet müəllimin şəninə bir şer yarandı:

*Şekspir dahidir şəksiz-şübhəsiz,
Hamleti Hamletə bənzər yaratdı.
Lakin ləngimədi Borçalı prins,
Xəzər sahilində "Xəzər" yaratdı.*

Hamlet müəllim, nə yaxşı ki, siz şer yazə bilərsiniz. Belə adamların şer yazmağı gözəl bir işdir. Nə yaxşı Allah ürəyinizə işıq salıb, şer yazırsınız, Hamlet müəllim.

Belə olmasaydı, Sizi tez-tez görməzdik. Mən

çox şadam ki, mənim yanımda siz varsınız. Mən özümü Camal müəllimin yanında, Sizin yanınızda xoşbəxt hiss edirəm. Mən sizin şerinizə, insanlığınıza, dostlarınıza, universitetinizə də vurğunam.

Hamlet müəllimin Xəzər Universiteti aləmdə məşhurdur. İlk dəfə Xəzər Universitetinə gəlirdim. Yolda soruşdum ki, haradadır Xəzər Universiteti? Dedilər gedin aşağı, ən gözəl bina görsəniz, o Xəzər Universitetidir. Siz hər şeyi gözəl görürsünüz. Siz yüksək səviyyəli alimləri, müəllimləri, mütəxəssisləri öz başınıza toplayıbsınız. Belə yüksək səviyyəli mütəxəssislər həyatda təzadlara rast gələcəklər, Hamlet müəllim. Siz təmiz, saf insanlar yetişdirirsiniz. Ancaq onlar bu həyatın təzadlı mühitinə uyğunlaşa bilməyəcəklər, Hamlet müəllim.

Sizdə ata-babalardan qalma böyüyə, kiçiyə hörmət var, Hamlet müəllim. Mən Camal müəllimin yanında özümü kiçik hesab elədiyim kimi, sən də bizim yanımızda özünü kiçik aparırsan.

Hamlet, var ol, mənim əzizim!

Söz aparıcılarındır:

Qəzəlyönlü yazılarda da qələmini sınayıb Hamlet İsxanlı. Sətirləri muğam üstündə oxunur onun.

Heç kəsin əl apara bilmədiyi, adi dünyanın hay-küyündən, təntənəsindən, dəbdəbəsindən, yalanından uzaq ulvi bir bucaq - şairin təklik dünyası...

"Tək qalmaq istəyirəm" şerini tibb elmləri fakültəsinin tələbəsi *Nübar Məmmədova* ifa edir.

Xəzər Universitətinin müəllimi *Firəngiz Nəsirovanın* ingilis dilinə çevirdiyi bu şeri Xəzər Universitətinin məzunu *Pərviz Təhməzov* ifa edir.

Laləzar xanım isə "Dünya" şerini ifa edir.

Hamlet İsxanlının "Baş açmadım bu dünyadan" şerinə Elza Seyidcahanın bəstələdiyi mahnını bəstəkar - müğənni *Elza Seyidcahan* ifa edir.

İlham Əsgərov "Möcüzə gecə" şerini ifa edir.

Hamlet İsxanlı poetik tərcüməyə həsr edib yaradıcılıq fəaliyyətinin bir hissəsini. O, V. A. Jukovski, F. İ. Tütçev, A. Fet, N. S. Qumilyov, A. Axmatova, S. Yesenin kimi şairlərin əsərlərindən nümunələri dilimizə çevirib.

Onun tərcümələrində ana dilimizə şirinliyi boy göstərir hər misrada.

Hamlet İsxanlının tərcümə etdiyi F.İ. Tütçevin "Son məhəbbət" şerini humanitar elmlər fakültəsinin tələbəsi *Fariz Məmmədov* ifa edir.

Laləzar xanım "Durnalar" şerini ifa edir.

Saz üstündə, saz havası ovqatındadır Hamlet İsxanlı poeziyası.

Onun şerləri aşıqları cuşa gətirir, telli sazı dilləndirir.

*Karvan köçür, yola salmaq vaxtıdır,
Küsmüşəm, könümü almaq vaxtıdır.*

Laylası əskikdir nazik ömrümün,

Çal, aşıq, çal, qardaş, çalmaq vaxtıdır.

Xalq mahnılarımızın, muğamlarımızın əvəzsiz ifaçısı, xalq artisti, Xəzər Universitətinin müəllimi *Arif Babayev* Hamlet İsxanlıya uğurlar arzulayır və onun "Oldu" qəzəlini muğam üstə oxuyur.

Sevimli müğənnimiz, əməkdar artist *Brilyant Dadaşovaya* söz verilir. O, deyir: "Mən Hamlet müəllimə və Nailə xanıma uğurlar arzulayıram. Hamlet müəllim, Nailə xanım, Siz çox gəncsiniz, Sizin bir-birinizə möhkəm, səmimi məhəbbətiniz var. Allah sizi bir-birinizə çox görməsin! Mən bu məclisdə iştirak edən böyük və hörmətli sənətkarlarımızı, Arif Babayevi, Oqtay müəllimi salamlayıram. Mən bilmirəm sizdən sonra səhnədə necə oxumaq olar, nə oxumaq olar?!"

Sonra o, Hamlet İsxanlının sözlərinə Nailə xanım İsayevanın bəstələdiyi "Lalə" mahnısını ifa edir.

Brilyant xanım sözünü davam etdirərək deyir: "Hamlet müəllim, indi isə mən sizə Vaqif Gərayzadənin xəstəxanada sizin sözlərinizə bəstələdiyi və heç bir yerdə oxunmayan yeni bir mahnını sürpriz etmək istəyirəm". Brilyant Dadaşova Hamlet İsxanlının "Hicran" şerinə Vaqif Gərayzadənin bəstələdiyi mahnını, sonra Hamlet İsxanlının sözlərinə, Nailə xanım İsayevanın bəstələdiyi "İnciçiçəyi" mahnısını oxuyur.

Xəzər Universitəsi rəqs ansamblının qızları "İnciçiçəyi" rəqsini ifa edirlər.

Söz yazıçı Vidadi Babanlıya verilir.

Vidadi Babanlı:

Biz gərək, xalq dili ilə desək, gözümüzə su verək. Sizin ilk kitabınızın təqdimat mərasiminin belə təmtəraqla, bu cür şən-şöhrətlə keçməsi bizim üçün fərəhdir. Biz fərəhlənirik ki, bizdən sonra sənətə gələnlərin belə müvəffəqiyyəti var. Bu Sizin üzərinizə bir az da böyük məsuliyyət qoyur. Məsuliyyət qoyur ki, Sizin ilk kitabınız belə şöhrətlə təqdim

olunursa, Siz bundan sonra daha yaxşı yazasınız. Bunun Sizin elmi yaradıcılığınıza xələl gətirib-gətirməyəcəyini deyə bilmərəm. Arzu edirəm ki, iki qoşa qanad kimi hər ikisi Sizi daha yüksəklərə qaldırsın. Həm elm sahəsində, həm poeziya, şer, sənət sahəsində Sizə uğurlar arzulayıram.

Mən bu məclisdə bir şeyə qibtə elədim ki, bir ailənin qismətinə iki istedad düşüb: şair, alim və bəstəkar. Belə hadisəyə mən hələ təsadüf etməmişəm.

Doğrudan da, Nailə xanımın bəstələdiyi mahnıları eşidəndə adam iftixar hissi keçirir.

Sizin hər ikinizə cansağlığı, yaradıcılığınızda böyük uğurlar arzulayıram. Arzu edirəm ki,

tesin "Don Kixot" əsərini müzakirə edib deyirlər ki, axı necə olub ki, bütün dünyada bu qədər məşhurlaşılıb? Nəhayət, belə qərara gəlirlər ki, Don Kixot elə bir obrazdır, elə bir insandır ki, əgər min ildə Don Kixot kimi 10 nəfər adam dünyaya gəlməsə, dünya yaşamaz. Hamlet müəllim, mənim əzizim, Siz də qeyri-adi adam kimi dünyaya gəlibsiniz. Mən Sizi təbrik edirəm, ailənizə xoşbəxtlik arzulayıram, xalq mahnılarından ibarət yeni diskimi Sizə bağışlayıram. Kitabınızı təzə aldığım üçün onunla birbaşa bağlı musiqi nömrəsi təqdim edə bilmirəm. Sağlıq olsun!

Məclisin sonunda söz şairə - Hamlet İsaخانlıya verilir.

Hamlet müəllim, Sizin gələcək kitablarınız daha geniş məclislərdə təqdim edilsin, oxucuların ürəyinə yol tapsın. Elmdə böyük nailiyyətlər qazandığınız kimi, sənətdə də, poeziyada da elə uğurlar şazanasınız!

Ecakar səsi ilə qəlbləri fəth edən xalq artisti *Alim Qasimov* "Baş açmadım bu dünyadan" mahnısını ifa edir.

Söz SSRİ xalq artisti Lütfiyar İmanova verilir.

Lütfiyar İmanov:

Mən çox şadam ki, bu məclisdə iştirak edirəm. Hamlet müəllim haqqında, onun şerləri haqqında çox sözlər danışdılar. Mən Hamlet müəllimi çoxdan tanıyıram. Hamlet haqqında bir söz demək istəyirəm. Bir haşiyə çıxım: hamımız Servantesin "Don Kixot"unu xatırlayıq. Filosoflar bir məclisə yığılırlar. Servan-

Hamlet İsaخانlı:

Mənim kitabımın bir balaca boyu var, amma dam dolusu toyu oldu. Bu gün üçün mən bir çox insanlara, o cümlədən sizlərə bocluyam.

Mənim kitab çap etdirmək fikrim olmayıb. Amma həmişə şer yazmışam. Mən ixtisasca riyaziyyatçıyam. Riyaziyyat mürəkkəb, dərin və gözəl elmdir. Amma riyaziyyatda hissləri, sevgini, səmimiyyəti, kədəri, qəmi ifadə etmək mümkün deyildir. Həyatda da insan öz iç dünyasında olduğu kimi ola bilmir. İnsan tək özündən asılı deyil, ətraf mühitdən, aləmdən, dünyadan asılıdır. Ona görə də şer və musiqi vasitəsilə insanın mənəvi aləminə, öz iç dünyasına baş vurmaq olar. Mümkündür ki, bu səbəbdən də mən uşaq vaxtlarımdan şer yazmışam. Bununla yanaşı dram əsərləri, hekayələr də yazmışam.

Bir dəfə mən kənd müəllimi olan atamla Bakıya gəldim. O, mənə ədəbiyyatşünas-alim Əliyər Qarabağlının yanına apardı. Atam mənim şərə, ədəbiyyata həvəsim olduğunu, ədəbiyyatçı olmaq istədiyimi söylədi. Onun zarafatla "Hamletin monoloqu"nu de" sözlərinə cavab olaraq mən doğrudan da sevdiyim monoloqu söylədim. Axırda Əliyər müəllim mənə təriflədi. Dedi ki, "Bala, atanın gözəl sənəti var, riyaziyyat. Şer, ədəbiyyat belədir ki, ədəbiyyat fakültəsində oxumaq lazım deyil. Şer yaza bilirsənsə, yaz, riyaziyyatçı olmağın buna heç bir maneəçiliyi yoxdur". Mən də riyaziyyatçı çox sevdiyimə görə bu ixtisasla məşğul oldum.

Mənə həmişə elə gəlib ki, şer yazmağa mənəvi hüququm yoxdur. Çünki mütaliə etdiyim böyük, klassik şairlərimizdən, məsələn, Səməd Vurğundan və bu gün məclisimizdə iştirak edən məşhur, peşəkar şairlərdən sonra şer yazmağa adam cəsərət etmir.

Kitabçamın ön tarixi haqqında bu qədər.

Sonra belə oldu ki, bəzi şerlər yavaş-yavaş üzə çıxdı. Şerlərin bəzilərinə Ramiz Mustafayev, Vasif Adıgözəlov, Nailə xanım musiqi bəstələdilər. Sənətkar dostlar bəzi şerləri televiziya da oxudular. Şerlər üzə çıxandan sonra mənim və bu məclisdə əyləşən bir dəstə insanın mənəvi atası olan hörmətli Camal Mustafayev şerlərin çap olunmasını məsləhət gördü.

Mən çox utandım, elə indi də utanıram.

Camal müəllimin təkidi nəticəsində və Nailə xanımın istəyi və əməyi ilə şerlər

yığılmağa başladı. Sonra mənə redaktə üçün verildi. Mən şerləri qısaltmağa başladım. Şer hiss, həyəcəndi. Çox qəribə işdir şeri redaktə etmək. Həssi, ehtirası aqlın süzəgəcindən keçirmək. Şer tərəvətini itirə bilərdi. Qalmışdım belə. Sonra çapdan çıxanda dostlarımdan bəziləri dedi ki, əvvəlki variant daha yaxşı idi.

Camal müəllimə, Nailə xanıma, bilavasitə kitabın nəşri üzərində çalışan insanlara: *İsaxan İsayevə, Fuad Əfəndiyevə*, Azərbaycan dilinin keşiyində duran *Elza İsmayilovaya, Xəzər Universiteti nəşriyyatı əməkdaşlarına, Zakir Nəbiyevə*, dizaynçı-rəssam *Rafiq Əbdülrəhmanova* təşəkkürümü bildirirəm. Təsadüfi deyil ki, kitab Nəşirlər Assosiasiyasının "Ən yaxşı dizayn" nominasiyası üzrə qalib adına layiq görüldü.

Hər əsərin, hər hekayənin öz yaşanı, həyat tarixçəsi var. Bu hekayənin - "Təzadlar" kitabının başlanğıcı - doğumu barədə nə deyə bilərəm? Mən şeri əslində oxucular üçün yazmamışam, onlar üçün nəzərdə tutmamışdım. Öz hisslərimi hərdənbir, ilhama bənzər bir şey gələndə, səmimi şəkildə ifadə etmişəm. Müxtəlif formalarda: sərbəst, qoşma, qəzəl, rübai, bayatı və s. Əgər nəşr fikri Camal müəllimə məxsusdursa, şerlərin yayılması sənət dostlarıma məxsusdursa, məsuliyyət öz üzərimdədir. Bütün uyğunsuzluqlar, nöqsanlar, standartlardan kənara çıxmalar mənim əməlimdir.

Şer və mahnı, poeziya və musiqi! Bu gün ən gözəl izdivacın şahidi olduq.

Mən hər şeri, hətta sərbəst vəznə olanları, tərcümələri zümrünə edə-edə, mahnı kimi oxuya-oxuya yazıram. Məlum xalq mahnısı,

bəstəkar mahnısı, bir ariya, muğam, aşıq mahnısı və ya özümün uydurduğum sadə melodiya ilə...

Mən burada iştirak edən görkəmli incəsənət xadimlərinə bəzi şerlərə musiqi bəstələdiklərinə və yazılmış mahnıları ifa etdiklərinə görə minnətdarlığımı bildirirəm. Şer belədir ki, musiqilə birləşəndə tamam yeni ruh alır, başqa şəkildə meydana çıxır. Düzdür, onda şer öz yaradıcısından – şairdən uzaqlaşır, bəstəkarın malına çevrilir. Amma o, bəstəkarda da çox qalmır, tezliklə müğənni ifa edir və müğənninin repertuarında yer tutub onun halal malına çevrilir. Bu cəhətdən də mənim bəxtim gətirdi. Azərbaycanın çox istedadlı bəstəkarları şerlərə musiqi yazdılar, onlar ifa olundu. Musiqiyə qida verən şer yazmaq özü xoşbəxtlikdir. Bu yerdə bir ərəb yazıçısının bir hekayəsinin qısa məzmununu sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm: o deyir ki, bir gün avtobusda yol gedirdim, gördüm ki, qabaq sıralarda bir gözəl qız oturmuşdur. Yan tərəfdən ona baxırdım, o isə məni görmürdü. Mən onu başdan-ayağa süzməyə başladım. Xəyal məni uzaqlara apardı. Sanki xəyalımda mənim əllərim daraq olub onun saçlarında gəzirdi. Xəyalımda bu qız daha da gözəlləşdi. Bu zaman onun yanındaki adam durdu, düşdü. Mən qeyri-ixtiyari yrimdən qalxdım ki, gedim onun yanında oturum. Bu dəmdə onun özü yaşında bir cavan oğlan məni qabaqlayıb qızın yanında əyləşdi. Cavan oğlan əyləşən kimi bir kitab çıxartdı və başladı

oxumağa. Gördüm ki, oğlan kitabı oxumur, məqsədi qızın diqqətini cəlb etmək idi. Qız da eyni tərzdə kitaba baxırdı. Onlar şairin – mənim adımlı çəkildilər. Qız dedi ki, o şairi mən çox sevirəm. Mən bir tərəfdən sevinirdim ki, mən sevilirəm, o biri tərəfdən təəssüf hissi keçirirdim, təzadlı bir dünyada qaldım. Onlar düşdülər və birlikdə getdilər. Mən qaldım tək...

Şairin dərdi, göz yaşları ancaq başqalarını düşündürmək, sevindirmək üçündür. O nöqtəyi-nəzərdən şerin şairdən uzaqlaşib bəstəkar və müğənnilərin və xalqın malına çevilməsi şairin, şer yazanın xoşbəxtliyidir. Buradakı bütün bəstəkarlara, musiqiçilərə göstərdikləri bu diqqət üçün böyük təşəkkürlərimi bildirirəm.

Ənənəyə görə bura çıxanda gərək bir şer oxuyasan. Bizim çox görkəmli iki sənətkar – Laləzar xanım və İlham Əsgərov "Təzadlar" kitabından şerləri çox gözəl oxudular və tələbələrimiz də şerləri çox gözəl ifa etdilər. Mənim bu şerləri yenidən ifa etməyimə ehtiyac yoxdur.

Yarımcıq şairlərin çoxlu yarımcıq şerləri olur. Mən bu yaxınlarda yazdığım və yarımcıq qalan bir şer var, bilmirəm o bitəcək, ya bitməyəcək, onu oxumaq istəyirəm. Mən tez-tez doğma kəndə gedirəm, bəzən tək qalmaq üçün, bəzən doğmalarımı – anamı, qardaşımı, qohumlarımı, el-obanı ziyarət etmək üçün ora gedirəm. Doğma yurd həmişə məni maqnit kimi özünə cəlb edir. Gedib-gələndə bir də görürsən ki, bir şer yarandı. Elə Nailə xanımın

bəstələdiyi və Brilyant xanımın bu gün çox gözəl ifa etdiyi "Lalə" şeri də keçən il Camal müəllimlə Gürcüstana gedərkən yolda yarandı. Yaz idi, maşından düşdük, gördük ki, ətraf laləzardı. Baxışlarda heyrət vardı, çünki gözəllik görürdük. Digər tərəfdən bir həsrət də qəlbimizi yandırır, zərifliyə toxunmaq olmazdı. Laləni dərəndə gözəllikdən əsər-əlamət qalmır... Onu da qeyd edim ki, bu şer "Təzadlar" kitabına düşməyib, hətta çap olunmayıb, amma görürsünüz ki, musiqi ilə qovuşub...

İcazə verin bu yaxınlarda kəndimizə gedib-gələndən sonra yaranan şeri diqqətinizə çatdırım:

ZİYARƏT

Doğulduğum, boy atdığım
Gecələrlə sevdalaşıb,
Səhərləri oyatdığım
Doğma eldə, obadayam...
Qəribədir köhnə adam...
Sanki əski zamanları,
Açılmayan dumanları
Yarıb gəlmiş səs-sədayam,
Elə bil ki, rüyadayam...

Dindirirəm pərdə-pərdə
Otən günün havasını,
Həzin-həzin nəğmələrdə
Tapdım ruhun sevdasını.

Duyğu hakim oldu bizə,
Sevgi özü ibadətdir,
Şükür, gəldik kəndimizə,
Bu nə gözəl ziyarətdir!

Güllər tanış, qoxu tanış,
Göy otların çoxu tanış,
Ocaq tanış, tüstü tanış,
Kəndin altı, üstü tanış...

Bəs nədən qərib kimiyəm,
Yenə yol çəkir gözlərim?

Niyə belə fikirliyəm,
Pərişandır nəğmələrim?

Ömrümüzdən keçən illər
Bəhsə girdi xeyirlə şər,
Əyriyə baş əyməyən
Doğru yolda oda düşdü,
"Oğul, haqqa sığın» deyən
Böyüklərim yada düşdü,
Canım yenə oda düşdü.

Atam comərd bir insandı,
El-obaya yaraşandı-
Ağlı iti, qəlbi yumşaq,
Tez yetişdi, tez də yandı;
Bəzən tale haqqı dandı-
Ağrı çəkdi neçə uşaq,
Ruzgarı sərt, qəlbi yumşaq.

Mən qapıya yetişəndə
Q arşılardı nənəm özü.
Qucaqlaşdıb öpüşəndə
Nur saçardı qəmərim üzünü.
Sinəsinə döyə-döyə,
«Atam-anam sən sən» deyər,
Dönə-dönə yalvarardı,
Mələkmisal lütfü vardı.

Keçənlərə min-min rəhmət,
Soldu neçə qəddi-qamət,
Onlar geri dönən deyil.
Küllü-bəşər etsə minnət,
Başımıza yağsa nemət,
Can yanğısı sönən deyil,
Gedən geri dönən deyil.

Kənd dursa da, ruh dəyişib,
Qara zurna gözə dəymir;
Görən aşıq kimdən küsüb,
Saz sinədə dastan demir?

Ana torpaq, səslə bizi,
Tükənməz ilham çeşməsi.

Kölgə düşən qəlbimizi
İsıdəcək nəgmə səsi.
Bu büsata hay verəcək
Qayalardan axan su tək
Saf, dum-duru el nəfəsi.

Doğulduğum boy atdığım,
Arzularla qucaqlaşmış
Öz dünyamı yaratdığım
Doğma eldə-obadayam.
Yığılıbdır xeyli adam,
Bu ülfətə mən də şadam,
Üz-gözlərdə hörmət, izzət,
Hər damlaya dərya qiymət...

Bu yerlərə çox gəlmişəm,
Gəldikcə də köyrəlmişəm,
Nəşə qəmlə görüşübdür,
Sevincimə xal düşübdür.
Ey tanrıdan aldığım nur,
Sən göstərən yol doğrudur,
De, keçmişdənmi gəlmişəm,
Ya mən özüm köhnəlmişəm?

Şerli-nəgməli, sözlü-söhbətli təqdimat mərasimini aparıcılar belə yekunlaşdırırlar:

Yuxusuz gecələrin, yorğun illərin bəhrəsidir "Təzadlar" kitabı.

Gərgin bir ömrün səhifələri var bu kitabın içində...

Kitab şairin doğma od-ocağıdır, deyirlər. Biz də bu ocağa üz tutduq.

Bu ocaqda hərarət duyduq, şair ürəyinin oduna qızındıq.

İnanırıq ki, gələcək gözəl şerlərin müqəddiməsi olacaq "Təzadlar" kitabı.

Hamlet müəllim, sizin ləzzətli, dadlı-dadlı şerlərinizi gözləyəcəyik.

Arzu edirik ki, şerləriniz kökdən, nəgmələriniz avazdan düşməsin.

Qoy sizin bu şerləriniz ətirli çiçək dəstələrinə dönüb, bütün Azərbaycan torpağına səpələnsin...

*Elza İSMAYILOVA,
Vahid ÖMƏRLİ*

*Fotolar
Fərid QƏDİROVUNDUR*